

نیایش

دکتر
علی
شریعتی

سپهر

سرشناسه شریعتی، علی، ۱۳۱۲ - ۱۳۵۶.
 عنوان و پدیدآور نیایش / علی شریعتی. [گردآورنده: دفتر تدوین و تنظیم مجموعه آثار
 معلم شهید دکتر علی شریعتی]
 مشخصات نشر مشهد: سپیده‌باوران، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری ۱۹۵ ص.
 فروست مجموعه آثار: ۸
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۵۷-۰۹-۹
 یادداشت فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.
 یادداشت کتابنامه به صورت زیرنویس.
 موضوع دعا - مقاله‌ها و خطابه‌ها.
 شناسه افزوده کارل، آکسی، ۱۸۷۲ - ۱۹۴۴، Carrel, Alexis. نیایش.
 شناسه افزوده دفتر تدوین و تنظیم مجموعه آثار معلم شهید دکتر علی شریعتی
 رده‌بندی کنگره BP ۲۲۲/۷
 نشانه اثر ۱۳۹۰ ن ۴ ش /
 رده دیویی ۲۹۷/۴۸

نیایش

علی شریعتی

سپیده

ویرایش سپیده‌باوران
 طرح جلد پریسا تشکری
 حروف‌نگاری رحیمه میرزایی
 صفحه‌آرایی محمدکاظم کاظمی
 چاپ اول بهار ۱۳۹۰
 شمارگان ۲۲۰۰ نسخه
 چاپ شهر چاپ خراسان (روزنامه خراسان)
 صحافی حافظ

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۵۷-۰۹-۹

ISBN 978 - 600 - 5957 - 09 - 9

نشانی: مشهد، چهارراه شهدا، رویه‌روی شیرازی ۱۴ پاساژ رحیم‌پور، کتاب آفتاب
 تلفن: ۰۵۱۱-۲۲۲۸۶۱۳ - ۲۲۲۲۲۰۴ - (۰۵۱۱) -
www.abook.ir, info@abook.ir

حق چاپ محفوظ است.

۷	یادداشت ناشر در چاپ حاضر
۹	دعای بیستم از صحیفه سجادیه
۱۷	دفتر اول، نیایش / الکسیس کارل / ترجمه دکتر علی شریعتی
۱۹	یادداشت مترجم
۲۷	نیایش
۲۹	چگونه باید نیایش کرد؟
۳۳	کجا و کی باید نیایش کرد؟
۳۵	فقدان نیایش در میان ملتی برابر است با سقوط قطعی آن ملت
۳۸	اثرات نیایش
۴۵	دفتر دوم، فلسفه نیایش (مکتب سجاد: آگاهی، عشق، نیاز و جهاد در نیایش)
۴۷	مقدمه
۵۵	عشق
۶۰	تنهایی یا جدایی؟
۶۱	واقعیت‌گرایی
۶۳	واقعیت‌گرایی (ایده‌آلیسم)
۹۵	دفتر سوم، نیایش (متن)
۹۷	سخنی با خواننده

نیایش ۱	۱۰۱
نیایش ۲	۱۱۵
دفتر چهارم، زیباترین روح پرستنده: امام سجاد - علیه السلام -	۱۲۳
پیوست‌ها:	۱۷۳
مأخذ	۱۷۵
یادداشت‌ها و توضیحات ناشر	۱۷۷
دعای اول صحیفه سجادیه	۱۷۹
ترجمه دعای امام	۱۸۲
فهرست نام اشخاص	۱۸۶
فهرست نام جای‌ها	۱۸۸
فهرست نام کتاب‌ها	۱۸۹
فهرست مفاهیم و تعبیرات	۱۹۰

یادداشت ناشر در چاپ حاضر

اهمیت و ارزش آثار مرحوم دکتر علی شریعتی، به ویژه کتاب حاضر، ما را بر آن داشت که متن کتاب را با دقت و مراقبتی ویژه در ویرایش و کتاب آرایی، به چاپ رسانیم. همین به واقع انگیزه اصلی ما برای انتشار دوباره این کتاب بود تا متن منبّحی را تقدیم جامعه کتاب خوان کنیم.

مبنای چاپ حاضر، آن آخرین طبع از کتاب است که زیر نظر «دفتر تدوین و تنظیم مجموعه آثار معلم شهید دکتر علی شریعتی» با عنوان فرعی «مجموعه آثار ۸» در انتشارات الهام به چاپ رسیده و نسخه رسمی این اثر به حساب می آید.

در این چاپ بیشترین سعی ما بر نمونه خوانی دقیق و ویرایش فنی اثر بوده است. البته این ویرایش صرفاً به حوزه رسم الخط، نقطه گذاری و در موارد معدودی پاراگراف بندی محدود شده است و جز آن، از هرگونه تصرفی در متن پرهیز کرده ایم.

در بازخوانی های چندباره افراد مختلف گروه ویراستاری، در متن مرجع مواردی از خطاهایی مطبعی نیز یافت شد که باید اصلاح می شد. ما در مواردی

که وجود خطا محرز بود، متن را با تذکر در پانویشت، اصلاح کردیم. پانویشت‌هایی که افزوده این چاپ است با قید «و.س.» (که اختصار «ویراستار سپیده‌باوران» است) و با علامت * مشخص شده‌اند. به هر حال به نظر می‌رسد که چاپ‌های پیشین این کتاب، با همه اعتبار و اهمیتی که دارد و با همه تلاشی که «دفتر» برای سلامت و درستی‌شان در کار داشته است، خالی از خطاهای چاپی و نگارشی نیست.

در بخش یادداشت‌ها و توضیحات ناشر نیز (که مربوط به چاپ‌های نخستین این اثر است) به خصوص در مورد ارجاعات، با سهوها و مسامحات و ابهاماتی روبه‌رو شدیم که حتی‌المقدور آنها را نیز به سامان آوردیم. نیز در مواردی (به‌ویژه در بخش چهارم) نشانی برخی آیات قرآن کریم داده نشده بود که آنها را استخراج کردیم و به متن افزودیم.

ما امیدواریم که چاپ حاضر با این دقت و سواس‌گونه، گامی به جلو باشد و با آن بتوانیم رضایت خوانندگان گرامی را فراهم آوریم. با این‌همه مدعی بی‌خطا بودن مطلق در این کار نیستیم و رهنمودهای اهل نظر و بصر را با جان و دل خریداریم.

نشر سپیده‌باوران

دعای بیستم از صحیفه سجادیه

نیایش، در طلب اخلاق ستوده و افعال پسندیده^۱

(۱) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و ایمان مرا به کامل‌ترین مراتب ایمان برسان و یقینم را فاضل‌ترین درجات یقین‌ساز و نیتم را به بهترین نیت‌ها و عملم را به بهترین اعمال ترفیع ده.

(۲) خدایا! به لطف خود نیتم را کامل و خالص ساز و یقینم را ثابت و پایرجای دار و به قدرت خود آنچه را که از من تباه شده اصلاح فرمای.

(۳) بارالها! بر محمد و آلش رحمت فرست و مهماتم را که باعث دل‌مشغولی من است کفایت کن و مرا به کاری که فردا از آن مورد سؤال قرار می‌دهی بگمار و روزگارم را در آنچه برای آتم آفریده‌ای مصروف دار. از غیر خود بی‌نیاز ساز و روزی‌ات را بر من بگستر و به نگاه کردن به حسرت در مال و منال و جاه و جلال توانگرام دچار مکن و عزیزم گردان و گرفتار کبرم مساز و بر بندگی

خود رام کن و عبادتم را به سبب خودپسندی تباه منهای و خیر را برای مردم به دستم روا کن و کار نیکم را به منت نهادن باطل مگردان و اخلاق عالیّه را به من مرحمت فرمای و مرا از تفاخر و مباهات نگاه دار.

(۴) خدایا! بر محمد و آتش رحمت فرست و مرا در میان مردم به درجه‌ای ترفیع مده، مگر آنکه به همان اندازه پیش نفس خویشم پست گردانی و عزّی آشکارا بر ابرام به وجود میاور، مگر آنکه به همان نسبت پیش نفس خویشم خوار سازی.

(۵) خدایا! بر محمد و آتش رحمت فرست و از هدایتی پرسود و گراننده به مقصود برخوردارم ساز که روشی دیگر به جای آن نگزینم و از طریقت حقّ که از آن منحرف نگردم و از نیت صوابی که در آن شک نکنم. مرا تا آن‌گاه که عمرم به جامه خدمت در راه طاعت تو باشد زنده بدار. پس هر زمانی که بیم آن رود که مزرع عمرم چراگاه شیطان گردد، پیش از آنکه شدّت غضب به سوی من بشتابد یا خشم بر من مستحکم گردد مرا به سوی خود فراگیر.

(۶) خدایا هیچ خویی که بر من عیب شمرده شود باقی نگذار، جز آنکه آن را اصلاح کنی و هیچ صفت نکوهیده‌ای را به جای من، مگر آنکه آن را نکو سازی و هیچ خصلت کریمه ناقصی بر جای نگذار، جز آنکه آن را کامل کنی.

(۷) خدایا! بر محمد و آتش رحمت فرست و شدّت کینه کینه‌توزان را درباره من به محبت و حسد متعذیان را به مودّت و بدگمانی اهل صلاح را به اعتدال و دشمنی نزدیکان را به دوستی و بدرفتاری خویشان را به نیکویی و بی‌اعتنایی اقربا را به نصرت و دوستی مجامله‌کاران را به دوستی حقیقی و اهانت مصاحبان را به حسن عشرت و تلخی ترس از ستمکاران را به شیرینی امنیت مبذل ساز.

(۸) خدایا! بر محمد و آتش رحمت فرست و مرا بر کسی که درباره‌ام ستم کند دستی و بر آنکه با من محاصمه کند زبانی و بر آنکه عناد ورزد پیروزی‌ای قرار ده و در برابر آنکه با من مکر کند مگری و بر آنکه مرا مقهور خواهد قدرتی و

بر آنکه مرا عیب کند و دشنام گوید تکذیبی ده و از کسی که مرا تهدید کند سلامتی بخش و به اطاعت کسی که مرا به راه صواب آرد و پیروی کسی که مرا ارشاد کند موفق دار.

(۹) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و مرا توفیق ده که با آن کس که با من غش و دغلی کند به نصیحت و اخلاص مقابله کنم و آن را که از من دوری گزیند به نیکویی پاداش دهم و به آن که مرا محروم سازد به بخشش عوض دهم و آن را که از من ببرد با پیوستن مکافات کنم و با کسی که از من غیبت کند به وسیله ذکر خیرش مخالفت نمایم و در برابر نیکی سپاس‌گزاری نمایم و از بدی چشم ببوشم.

(۱۰) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و مرا به زیور صالحان بیارای و در گسترده داد و فرو خوردن خشم و خاموش کردن آتش فتنه و خصومت و جمع‌آوری پراکندگان و اصلاح میان مردمان و فاش کردن نیکی‌های اهل ایمان و پوشاندن عیب ایشان و نرم‌خویی و فروتنی و خوش‌رفتاری و سنگینی و وقار و حسن معاشرت و سبقت جستن به فضیلت و برگزیدن انعام و تفضل و فرو گذاشتن سرزنش و خرده‌گیری و ترک احسان در باره نااهل و گفتن حق، هر چند دشوار آید، و اندک شمردن خیر در گفتار و کردارم گرچه بسیار باشد، و بسیار دیدن شر در گفتار و کردار خویش گرچه اندک باشد، و مرا در همگی این صفات به خلعت زیبای پرهیزکاران ببوش و این صفات را به وسیله ادامه اطاعت و التزام جماعت و فرو گذاشتن اهل بدعت و به‌کار بردن رای خود در آور و کامل ساز.

(۱۱) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و وسیع‌ترین روزی‌هایت را بر من در هنگام پیر شدنم و قوی‌ترین نیروهایت را در من به هنگام خستگی‌ام قرار ده و مرا به کاهلی در عبادت و کوری در تشخیص طریقت و ارتکاب خلاف دوستی‌ات و پیوستن با کسی که از تو جدا شود و جدا شدن از کسی که با

تو بیبوند مبتلا مساز.

(۱۲) خدایا! مرا چنان کن که هنگام ضرورت، با سلاح یاری تو حمله‌ور شوم و هنگام حاجت، از تو مسئلت کنم و هنگام مسکنت، پیش تو به تضرع و زاری آیم و مرا چون بیچاره شوم به کمک خواستن از غیر خود و چون فقیر شوم به فروتنی برای مسئلت از غیر خود و چون بترسم به تضرع پیش غیر خود گرفتار مکن که به آن صعب، سزاوار خواری و منع و بی‌اعتنایی تو گردم. ای مهربان‌ترین مهربانان!

(۱۳) خدایا! آنچه را از آرزومندی و گمان‌گرایی و حسد ورزی که شیطان در دل من هشیان کند به یاد عظمت و تفکر در قدرت و تدبیر بر ضد دشمن تبدیل ساز و آن کلمه زشت یا سخن ناستوده یا دشنام عرضی یا شهادت باطل یا غیبت مؤمن غایب، یا بدگفتن به شخص حاضر و مانند اینها را که شیطان بر زبان من جاری کند به سخن حمد و مبالغه در ثنا و سعی و دقت در تمجید و شکر نعمت و اعتراف به احسان و شمردن نعمت‌های خودت بدل فرمای.

(۱۴) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و چنان کن که ستم‌زده نشوم و حال آنکه تو بر دفاع از من قادری و ستم نکنم و حال آنکه تو بر جلوگیری من توانایی و گمراه نشوم در صورتی که هدایت من برای تو ممکن است و فقیر نگردم با این‌که گشایش زندگیم از جانب توست و سرکشی نکنم با این‌که توانگری‌ام از ناحیه توست.

(۱۵) خدایا! به سوی آمرزش تو کوچ کرده‌ام و به سوی عفو تو آهنگ نموده‌ام و به گذشت تو مشتاق شده‌ام و به فضل تو اعتماد کرده‌ام، در صورتی که موجبات مغفرت تو نزد من نیست و چیزی که به وسیله آن سزاوار عفو تو گردم در کردار من نیست و پس از این حکم که من خود درباره خویش راندم، جز فضل و احسان تو چیزی و سرمایه‌امیدی ندارم. پس بر محمد و آلش رحمت فرست و بر من تفضل فرمای.

(۱۶) خدایا! مرا به منطق هدایت گویا ساز و به آیین تقوا ملهم نمای و به خوی و خصلتی که پاکیزه‌تر است موفق دار و به کاری که پسندیده‌تر است بگمار.

(۱۷) خدایا! مرا به بهترین راه روان ساز و چنان کن که بر آیین تو بمیرم و هم بر آن آیین زندگی از سر گیرم.

(۱۸) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و مرا در مجاری اعمال و بحالی احوال از نعمت اعتدال برخوردار ساز و در اقوال و افعال از اهل صواب و سداد و از ادله هدایت و رشاد و از زمره صالحان عباد قرار ده و رستگاری در معاد و سلامت از کمینگاه عذاب را نصیب فرمای.

(۱۹) خدایا! بر خودت از نیروهای نفس من آنچه را که باعث آزادی و پیراستگی‌اش گردد پستان و آنچه را که وسیله تأمین حوائج و اصلاح کار نفس من شود به آن بازگذار؛ زیرا نفس من در معرض هلاک است، مگر آنکه تو آش نگاه داری.

(۲۰) خدایا! اگر غم به سوی من لشکر انگیزد، ساز و سلاح من تویی و اگر از همه جا و همه کس محروم شوم هدف امیدم تویی و اگر حوادث و شداید بر من هجوم آورد استغاثه‌ام به توست و هر چه از دست برود عوضش و هر چه تباه شود اصلاحش نزد تو و هر چه ناپسند داری تغییرش به دست توست. پس پیش از بلا عافیت و پیش از طلب توانگری و پیش از گمراه شدن هدایت را بر من انعام کن و مرا از رنج عیب‌جویی بندگان محفوظ دار و ایمنی از عذاب روز بازپسین‌ام ارزانی دار و از رهبری کاملم برخوردار ساز.

(۲۱) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و بدی‌ها را به لطف خود از من برطرف کن و مرا به نعمت خود پیروان و به کرم خود اصلاح فرمای و به احسان خود مداوا کن و در سایه رحمت جای ده و در خلعت خشنودی‌ات پیوشان و چون کارها بر من دشوار و درهم شود به صواب‌ترین آنها و چون

کردارها مشتبه گردد به پاکیزه‌ترین و نافع‌ترین آنها و چون مذاهب متناقض شود به پسندیده‌ترین آنها موفق ساز.

(۲۲) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و تازکم را به تاج بی‌نیازی بیارای و مرا به حسن تدبیر در امور بگمار و دوام هدایت ارزانی دار و به توسعه دستگاه آشفته مساز و زندگی ساده و آرام عطا فرمای و زندگانی‌ام را به مشقت دائم و رنج روزافزون متبدل منهای و دعایم را به سویم برمگردان، زیرا که من برای تو معارضی نمی‌شناسم و با تو مثل و مانندی نمی‌پرستم.

(۲۳) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و مرا از اسراف بازدار و رزقم را از تلف حفظ کن و دارایی‌ام را به وسیله برکت دادنش افزون ساز و مرا در اتفاق از آن در امور خیر به راه صواب رهبری کن.

(۲۴) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و مرا از رنج بسیار کسب و تحصیل روزی بی‌نیاز ساز و رزق بی‌دریغ روزی کن تا از عبادت تو به طلب رزق مشغول نگردم و سنگینی و پال کسب روزی را بر دوش نکشم.

(۲۵) خدایا! آنچه را که می‌طلبم به قدرت خود برآور و از آنچه می‌ترسم مرا به جوار عزت خود پناه ده.

(۲۶) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و آبرویم را به توانگری نگاه دار و منزلتم را به تنگدستی پست مکن که از روزی خواران روزی طلبم و از اشرار خلقت خواهش عطا کنم؛ تا به ستایش آنکه به من عطا کند و به نکوهش آنکه منع کند مبتلا گردم، در صورتی که متصدی حقیقی عطا تویی، نه ایشان.

(۲۷) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و مرا تندرستی‌ای در عبادت و آسایشی در پارسایی و علمی توأم با عمل و پارسایی‌ای مقرون با رفق و اقتصاد روزی ساز.

(۲۸) خدایا! مدت عمر مرا با عفو خود به پایان بر و آرزویم را در امید

رحمت به تحقق رسان و راه‌هایم را برای رسیدن به سرمنزله خشنودی‌ات هموار ساز و عملم را در همه احوال نیکوگردان.

۲۹) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست و مرا در اوقات غفلت برای یاد کردن خود، متنبه کن و در روزگار مهلت در اطاعت خود به کار دار و راهی هموار به سوی محبت خود برایم آشکار ساز و به وسیله آن خیر دنیا و آخرت را برایم کامل فرمای.

۳۰) خدایا! بر محمد و آلش رحمت فرست؛ مانند بهترین رحمتی که پیش از او بر کسی از خلق خود فرستاده‌ای و بعد از او بر کسی خواهی فرستاد و ما را در دنیا بهره‌ای نیکو و در آخرت نیز عطایی نیکو ببخش و مرا به رحمت خود از عذاب دوزخ نگاه دار.